

V STAROSTI 98 LET JE UMRLA VIRGINIA HENDERSON, NAJBOLJ PRILJUBLJENA MEDICINSKA SESTRA NA SVETU

Medicinska sestra, ki je služila za vzor in spodbudo medicinskim sestram po vsem svetu, Virginia Henderson, je 19. marca umrla na svojem domu v New Havenu, Connecticut, v Združenih državah Amerike, stara 98 let. Bila je prva medicinska sestra, ki je leta 1985 prejela ugledno nagrado ICN – Nagrado Christiane Reimann.

»Dela Virginie Henderson so vplivala na medicinske sestre po vsem svetu. Prav zares, njeno definicijo zdravstvene nege jih velika večina zna na pamet,« pravi predsednica ICN Margaretta Madden Styles, ki o njej vselej govori kot o »najbolj priljubljeni medicinski sestri na svetu«.

Njeni klasični knjigi – *Basic Principles of Nursing Care* in *Nature of Nursing* sta svetovni uspešnici in nista le osnova sodobnega študija zdravstvene nege, ampak v njiju najdemo tudi razumljivo in dosledno filozofijo, ki so ju medicinske sestre vzele za svojo. Njeno knjigo *Basic Principles of Nursing* so od izida leta 1960 prevedli v več kot 30 jezikov. V zadnjem času učni programi za zdravstveno nego v vzhodnoevropskih državah in državah nekdanje Sovjetske zveze temeljijo prav na njenih delih, ki poudarjajo predvsem individualizirano zdravstveno nego.

Prispevek gospodične Henderson, ki so jo imenovali tudi »ameriška Florence Nightingale«, stroki zdravstvene nege je bil vse od diplome na Fakulteti ameriške vojske za zdravstveno nego leta 1921 velikanski: najprej je delala v praksi in kot vzgojiteljica, potem je pisala učbenike, raziskovala in postala svetovna voditeljica medicinskih sester. Vseskozi je poudarjala pomen tako prakse kot teorije zdravstvene nege.

Kot učiteljica se je jezila spričo knjig, ki so bile »napisane v jeziku, polnem tujk, in nad katerimi so medicinske sestre

obupavale, če jih niso poznale in če niso poznale učnih metod«. Po njenem zdravstvene nege ni bilo potrebno po nepotrebnem zapletati, ampak jo popreprostiti in poudariti njene bistvene značilnosti.

Zavzeto je zagovarjala potrebo po dostopnosti knjižničnih virov, kar šele omogoči resen študij prakse zdravstvene nege. Njeno delo *Nursing Studies Index*, ki ga je dokončala leta 1972 pri 75 letih, je stroki omogočilo akademski napredek. Njeno delo *Assessment of Nursing Research* ima v Združenih državah Amerike nedvomno tudi zgodovinski pomen.

Gospodična Henderson je pred upokojitvijo postala častna zunanja raziskovalka Fakultete za zdravstveno nego pri Univerzi Yale; kot zelo iskano govornico in sodelavko so jo vabili na konference in seminarje po vsem svetu. Nazadnje je poučevala na Pedagoškem koledžu pri Kolumbijski univerzi, kjer je leta 1932 opravila podiplomski študij in leta 1934 dosegla magistrsko stopnjo. Rodila se je v Kansas Cityju v Missouriju.

Njena definicija zdravstvene nege je tako znana, da se marsikdo sploh ne zaveda niti njenega izvora niti časa, v katerem je nastala:

Temeljna dejavnost medicinske sestre je ta, da pomaga tako bolniku kot zdravemu pri tistih opravilih, s katerimi si človek krepi zdravje ali premaguje bolezen (ali pa si omogoči spokojno smrt), če ima za to potrebno moč, voljo ali znanje; pri tem je njena pomoč takšne vrste, da mu hkrati pomaga čimprej znova do samostojnosti.

Spominska slovesnost je bila 10. maja 1996 na Fakulteti za zdravstveno nego pri Univerzi Yale, New Haven, Connecticut.

Mednarodni svet medicinskih sester